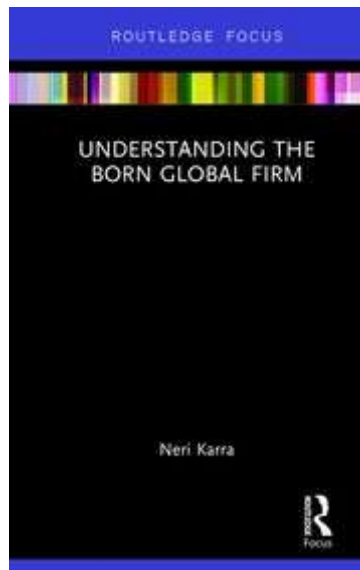

บทวิจารณ์หนังสือ (Book Review)

Understanding the Born Global Firm

เขียนโดย Neri Karra

บทวิจารณ์โดย

โชติกา ใจทิพย์¹

Neri Karra เป็นรองศาสตราจารย์ ด้านยุทธศาสตร์และผู้ประกอบการ ที่ IESEG ซึ่งโรงเรียนตั้งอยู่ในกรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศส และยังเป็นผู้ก่อตั้งแบรนด์หรู “Neri Karra” Karra ถือได้ว่าเป็นบุคคลที่มีประสบการณ์ตรงในการทำธุรกิจที่มุ่งสู่ตลาดสากล ภายใต้แนวคิดของ “Born Global คือบริษัทที่สามารถเติบโตได้อย่างรวดเร็วในตลาดต่างประเทศ” ในขณะที่เขาเป็นนักศึกษาระดับปริญญาเอกที่มหาวิทยาลัยเคมบริดจ์อยู่นั้น เขามีแนวคิดและมีสิ่งที่น่าสนใจที่เขาสนใจทำวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับเรื่องนี้ซึ่งเกิดจากการที่ได้เข้าร่วมงานสัมมนาของมหาวิทยาลัย Bocconi ในมิลาน ประเทศอิตาลี และได้รับความเห็นชอบจากคณาจารย์ผู้เป็นที่ปรึกษาของเขา หลังจากนั้นจึงได้มุ่งมั่นศึกษาและทำความเข้าใจอย่างลึกซึ้งขององค์กรหรือบริษัทที่เกิดขึ้นแบบ Born Global โดยได้รับการอธิบายโดยการวิเคราะห์และการใช้โครงสร้างเชิงทฤษฎี มีสิ่งหนึ่งที่เขาได้สังเกตเห็นคือความเรียบง่ายในการดำเนินธุรกิจภายใต้ผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพสูง

หนังสือเล่มนี้นำเสนอเนื้อหาและอธิบายอย่างละเอียดเกี่ยวกับ Born Global จากความท้าทายและโอกาสของรัฐวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมได้เปลี่ยนไปอย่างมากในทศวรรษที่ผ่านมา เช่นเดียวกับในโลกเศรษฐกิจกลายเป็นโลกาภิวัตน์ (Globalization) มากขึ้น นโยบายของภาครัฐได้ช่วยผลักดันให้บริษัทขนาดเล็ก กลางและขนาดใหญ่มีส่วนร่วมในกิจกรรมระหว่างประเทศ เขาได้รวบรวมมุมมองทางทฤษฎีที่หลากหลายจากอดีตแล้วนำมาเชื่อมโยงจากกรณีศึกษาจากผู้ประกอบการ และเขาได้ศึกษาบริษัทแพชชั่นระดับนานาชาติที่ดำเนินงานกว่า 9 ประเทศเน้นการเริ่มก่อตั้งและปัจจัยที่นำมาสู่ความสำเร็จ หนังสือเล่มนี้มีความโดดเด่นที่ผู้เขียนได้นำมาเสนอผ่านความทุ่มเทในการทำวิจัยเกี่ยวกับบริษัท Born Global ด้วยตัวเองจริง ๆ รวมทั้งมี

¹ นักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต มหาวิทยาลัยรังสิต อีเมล: Chotikaab.dba@gmail.com

ที่ปรึกษาเป็นคณาจารย์ที่มีความเชี่ยวชาญในด้านนี้ นอกจากนั้นคือผู้เขียนมีประสบการณ์จากการทำธุรกิจของตัวเองที่มุ่งสู่ตลาดสากลโดยตรง นั่นหมายความว่าบริษัทที่ผู้เขียนได้ก่อตั้งและดำเนินธุรกิจนั้นเป็นบริษัทที่เป็น Born Global และประเด็นที่สำคัญคือผู้เขียนถ่ายทอดผ่านงานวิจัยเชิงคุณภาพในระดับปริญญาเอก นอกจากการใช้ข้อมูลทุติยภูมิของหน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องแล้วผู้เขียนได้ทำการสังเกต สัมภาษณ์และเก็บข้อมูลด้วยตัวเองทั้งหมด ดังนั้นการวิเคราะห์ข้อมูลและผลที่ได้รับนั้นจึงเป็นข้อมูลที่แท้จริงเพื่อนำมาอ้างอิงทฤษฎีที่เคยมีได้ และนำเสนอขึ้นชมมากที่ผู้เขียนตัดสินใจเลือกศึกษาบริษัทที่ผู้เขียนมีเครือข่ายส่วนตัวหรือมีความสัมพันธ์แน่นแฟ้นทั้งผู้ก่อตั้งและผู้ร่วมทุน ส่งผลให้ผู้เขียนสามารถเสาะหาและเฝ้าอำนวยความสะดวกการหาคำตอบจากข้อคำถามวิจัยได้อย่างสมบูรณ์ ประโยชน์ที่ได้จากการอ่านหนังสือเล่มนี้นอกจากจะได้ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับบริษัทที่เป็น Born Global แล้ว ยังได้เรียนรู้ในการทำวิจัยเชิงคุณภาพทำให้ผู้อ่านได้ทราบถึงขั้นตอนและกระบวนการในการทำวิจัยเชิงคุณภาพได้อีกด้วย

ในหนังสือส่วนแรกเป็นบทนำ ผู้เขียนได้กล่าวถึงความท้าทายและโอกาสจากปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นว่าเป็นเรื่องค่อนข้างใหม่ มีการเริ่มกล่าวถึงเป็นครั้งแรกในบทความวิชาการเมื่อปี พ.ศ. 2531 โดยนาย J.F. “Chip” Morrow ผู้ที่ชี้ให้เห็นถึงการธนาคารและการเงินในตลาดต่างประเทศที่กำลังเฟื่องฟูอยู่นั้นไม่ได้มีการเตรียมไว้สำหรับผู้ประกอบการในปัจจุบัน (ตรงกันข้ามกับผู้ประกอบที่มีแหล่งเงินทุนสนับสนุนซึ่งถือเป็นส่วนสำคัญในการผลักดันการเจริญเติบโตของธุรกิจ) หลังจากนั้นจึงมีนักวิชาการในด้านอื่นๆ พยายามที่จะทำความเข้าใจบริษัทต่าง ๆ ที่เร่งรัดเข้าสู่ตลาดต่างประเทศ ไม่ว่าจะเป็นการเข้าถึงเทคโนโลยีที่ง่ายขึ้น การจัดการความรู้ ทฤษฎีเครือข่าย มุมมองด้านทรัพยากรหรือการเรียนรู้ขององค์กรและวงจรชีวิตผลิตภัณฑ์ ซึ่งในเบื้องต้นปัจจัยเหล่านี้ได้นำไปสู่การเป็นผู้ประกอบการในระดับสากล

ในส่วนของเนื้อหา แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้ ส่วนแรก ผู้เขียนได้อธิบายถึงเหตุผลในการเลือกบริษัทที่เป็น Born Global ซึ่งเป็นบริษัทเกี่ยวกับแฟชั่นเพราะบริษัทแห่งนี้ประสบความสำเร็จที่โดดเด่นตั้งแต่เริ่มก่อตั้งและผู้เขียนต้องการที่จะทบทวนแนวคิดเรื่องการเร่งให้บริษัทก้าวข้ามสู่ความเป็นสากล เพื่อนำไปพัฒนาจากแนวทางที่ได้เก็บเกี่ยวและรวบรวมมุมมองที่แตกต่าง (ซึ่งการเป็นผู้ประกอบการระหว่างประเทศหรือการลงทุนแบบนี้อาจถือว่ามีความท้าทายในโอกาสการสร้างกำไรและความเสี่ยงมากกว่าการส่งออกในตลาดต่างประเทศอย่างเป็นขั้นเป็นตอน) ผู้เขียนได้ศึกษาเชิงลึกจากบริษัทเดียว แบบกรณีศึกษา (Case Study) และอีกหนึ่งเหตุผลคือการเลือกบริษัทซึ่งมีสำนักงานใหญ่อยู่ในประเทศตุรกี ได้มีการดำเนินธุรกิจไปยังตลาดต่างประเทศในภาคกลางและภาคตะวันออกของยุโรปและทวีปอเมริกาเหนือ เพราะผู้เขียนมองว่าเป็นช่องว่างของงานวิจัยเกี่ยวกับ Born Global ซึ่งยังขาดงานวิจัยของกลุ่มประเทศที่กำลังพัฒนา ผู้เขียนได้สร้างกรอบแนวคิดเพื่ออธิบายถึงปรากฏการณ์เกี่ยวกับการก่อตั้งและปัจจัยที่ส่งผลให้ประสบความสำเร็จ โดยมีการตั้งข้อคำถามวิจัย 2 ข้อ เพื่อศึกษาคำตอบในบทนี้จาก 2 ข้อคำถาม ส่วนนี้จะช่วยให้ผู้อ่านสามารถวิเคราะห์หัวข้อวิจัยและการออกแบบวิจัยซึ่งถือว่าเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง เพราะผู้เขียนได้เรียบเรียงตามลำดับและอธิบายวิธีการอย่างเป็นขั้นเป็นตอน แสดงถึงความเข้าใจที่เด่นชัดซึ่งหากผู้อ่านติดตามในการเลือกหัวข้อวิจัย รวมทั้งหาเหตุผลในการเลือกวิธีการวิจัยจากเรื่องที่กำลังศึกษาได้ชัดเจนยิ่งขึ้น เช่น วิจัยเชิงปริมาณ วิจัยเชิงคุณภาพหรือวิจัยแบบผสม ก็จะช่วยให้อ่านมีความเข้าใจในการทำวิจัยอย่างเข้มข้นยิ่งขึ้น

ส่วนที่สอง ผู้เขียนได้อธิบายถึงความเป็นมาและปัจจัยเกี่ยวข้องของบริษัทที่เป็น Born Global ซึ่งได้กล่าวในแง่มุมของวัฒนธรรม (เป็นหนึ่งในปัจจัยที่ผลักดันให้บริษัทประสบความสำเร็จในตลาดต่างประเทศได้อย่างรวดเร็ว) โดยหลายทศวรรษที่ผ่านมานักวิจัยได้ตั้งข้อสังเกตว่ากลุ่มชาติพันธุ์ซึ่งเป็นหนึ่งในองค์กรที่มีวัฒนธรรมระดับชาติหรือวัฒนธรรมเป็นส่วนหนึ่งในการเร่งการเป็นผู้ประกอบการ โดยเฉพาะกลุ่มผู้ลี้ภัยรุ่นแรกและรุ่นที่สองมีแนวโน้มที่จะสร้างกิจการใหม่ ๆ มากกว่ากลุ่มอื่นโดยพวกเขาดำเนินธุรกิจผ่านทางเครือข่ายที่พวกเขา

สร้างขึ้น สนับสนุนแนวคิดของการเริ่มต้นธุรกิจที่เป็น Born Global ซึ่งผู้ก่อตั้งมีความรู้และความเข้าใจในตลาดต่างประเทศจากประสบการณ์ของตนเองที่เคยได้ไปอยู่ในประเทศนั้น ๆ นำไปสู่มุมมองของผู้เขียนที่เห็นด้วยกับบริษัทที่เร่งสู่ความเป็นสากลโดยตระหนักถึงเรื่องวัฒนธรรมเป็นตัวนำซึ่งผู้เขียนได้เรียนรู้จากการทำวิจัยในช่วงแรกที่พยายามศึกษาในรูปแบบเชิงชาติพันธุ์ (Ethnography) แต่หลังจากนั้นได้ปรับให้เหมาะสมกับการศึกษาธุรกิจระหว่างประเทศเป็นแบบวัฒนธรรม (Auto-ethnography) เพราะจำเป็นต้องศึกษาบริษัท Born Global ที่เติบโตและประสบผลสำเร็จได้ในหลากหลายประเทศและทำการตรวจสอบผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงเครือข่ายของผู้ประกอบการ

จุดเด่นของส่วนนี้ประกอบด้วย 2 ส่วนที่น่าสนใจ ได้แก่

1) ผู้เขียนใช้วิธีการญาณส่วนตัว ช่วยให้ผู้อ่านได้คิดวิเคราะห์และพิจารณาในการออกแบบวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อหาวิธีที่จะได้รับคำตอบที่เป็นข้อเท็จจริงมากที่สุดซึ่งในส่วนนี้แสดงให้เห็นถึงความเป็นมืออาชีพในการทำวิจัยทั้งนี้ ผู้เขียนได้อธิบายถึงวิธีและนำเสนอในบริบทเชิงประจักษ์ในการศึกษาของเขาโดยผลการวิจัยนั้นมีปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของกิจการ ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ผันแปรตามช่วงเวลาอย่างไรและทิ้งท้ายด้วยคำถามที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์อันซับซ้อนระหว่างเชื้อชาติกับผู้ประกอบการเพื่อแนะนำแนวทางในการวิจัยต่อไป

2) ผู้เขียนได้พิสูจน์และได้รับผลประจักษ์ที่ชัดเจนจากงานวิจัยโดยสามารถนำมาสนับสนุนเส้นทางของบริษัท Born Global ได้ถึงแม้ว่าบริษัทที่เขาศึกษานั้นมีการก่อตั้งในประเทศตุรกีแต่มีการส่งออกไปทั่วโลกตลอดเวลาและไม่เคยมียอดขายในตลาดภายในประเทศเลย

ส่วนที่สาม ผู้เขียนได้กล่าวถึงความท้าทายที่มีต่อนักวิจัยเกี่ยวกับวรรณกรรมในอดีตและการทำวิจัยเพื่อสนับสนุน เปรียบเทียบหรือหาข้อแตกต่างในเรื่องของตัวแปรที่มีผลกับบริษัท Born Global ต่อไปในอนาคตและพัฒนาข้อมูลถึงแม้ว่าจะยังต้องเผชิญกับปัญหาเรื่องนักวิจัยข้ามวัฒนธรรมแต่นักวิจัยส่วนใหญ่ยังมีความสนใจที่จะมุ่งหาคำตอบจากกลุ่มประเทศที่กำลังพัฒนาซึ่งในส่วนสุดท้ายนี้จะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจอย่างลึกซึ้งถึงคุณสมบัติของนักวิจัยคุณภาพในบริบททางวัฒนธรรมที่จำเป็นต้องมีความรู้และใช้ประสบการณ์ส่วนตัวในเรื่องที่ศึกษาโดยเฉพาะการจัดการระหว่างประเทศกับการจัดการความหลากหลายทางวัฒนธรรมซึ่งเป็นประโยชน์ในการนำมาใช้เพื่อการค้นคว้าและความเข้าใจ ถึงแม้ว่าผู้เขียนได้ทำงานร่วมกันกับเพื่อนชาวอังกฤษและแคนาดาแต่ก็ใช้เวลาเกือบ 3 ปี มีการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสังเกตการณ์ผู้เข้าร่วมกิจกรรม ตามด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลจากการขอความร่วมมือและการพัฒนาทฤษฎีรวมถึงจุดแข็งและข้อจำกัดในการทำวิจัยเชิงคุณภาพแบบศึกษาเชิงชาติพันธุ์ (Ethnography) กับรูปแบบวัฒนธรรม (Auto-ethnography) จากบริษัทที่โดดเด่นเพียง 1 บริษัทเดียวแบบกรณีศึกษา (Case Study) รวมถึงตัวผู้เขียนเองที่มีอัตลักษณ์เฉพาะตัวทำให้ได้ผลการวิจัยศึกษาที่มีคุณค่าและได้รับประโยชน์จากการมีเครือข่าย ช่วยให้ลดค่าใช้จ่ายในการแปลเพราะมีเพื่อนเป็นล่าม ทั้งยังมีความสนิทสนมคุ้นเคยกับครอบครัวผู้ประกอบการ จึงส่งผลให้มีความรู้ความเข้าใจในด้านภาษารวมถึงบริบทที่นำไปสู่การลดระยะเวลาที่จำเป็นในภาคสนามและลดทรัพยากรที่จำเป็นสำหรับโครงการ ในลำดับสุดท้ายของส่วนที่สามนี้ ผู้เขียนได้ตั้งข้อสังเกตและสรุปผลเพื่อให้ผู้วิจัยที่สนใจในการทำวิจัยเกี่ยวกับธุรกิจระหว่างประเทศคือการคำนึงถึงด้านเครือข่ายเพื่อลดหรือตัดทอนค่าใช้จ่าย, ความไม่สมดุลในปัจจุบันถือเป็นประโยชน์ประการหนึ่งระหว่างการทำวิจัยเชิงปริมาณและวิจัยเชิงคุณภาพ จึงจำเป็นที่ผู้วิจัยจะต้องเลือกวิธีการหรือมีการออกแบบวิจัยให้ถูกต้องเหมาะสมซึ่งเป็นตัวกำหนดที่สำคัญในการช่วยลดต้นทุนเวลาได้มากขึ้นและการสร้างความไว้วางใจ ความสามัคคี เนื่องจากประเทศที่พัฒนาแล้วจะมีความสนใจความเป็นพลวัต (Dynamic) หรือการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจมากขึ้นเรื่อยๆ ในบริบทเหล่านี้จึงเป็นเรื่องยากที่จะได้พึงพาข้อมูลที่เปิดเผยต่อสาธารณะเพื่อที่จะได้ข้อมูลทางสถิติที่เชื่อถือได้ ซึ่งอาจถือว่าเป็นข้อจำกัดเรื่องหนึ่ง

ดังนั้นจึงควรมองให้ทะลุก่อนตัดสินใจเข้าไปมีบทบาทในการทำวิจัยในประเทศนั้นๆ และควรตอบคำถามให้ได้ในเบื้องต้นก่อนว่าจะพัฒนาระดับความไวใจได้อย่างไร, ทำอย่างไรจึงจะได้รับข้อมูลด้วยความเต็มใจ อันจะเป็นสิ่งช่วยประเมินคุณสมบัติของตนเองให้ถี่ถ้วนก่อนลงมือปฏิบัติจริง

หนังสือเล่มนี้จักเป็นประโยชน์และมีคุณค่าอย่างยิ่งสำหรับผู้สนใจทั้งความเป็นโลกาภิวัตน์และมีเทคโนโลยีเป็นตัวขับเคลื่อนความเป็นพลวัตของโลก โดยเฉพาะการศึกษาหาตัวแปรสำคัญของบริษัทที่มีการเติบโตอย่างรวดเร็วในตลาดต่างประเทศ (Born Global) ได้สร้างขีดความสามารถในการก้าวข้ามและนำพาความสำเร็จให้เติบโตและโดดเด่นในตลาดต่างประเทศที่กำลังเผชิญอยู่ในแต่ละช่วงเวลาที่แตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยด้านนวัตกรรม, ระบบการติดต่อสื่อสารที่รวดเร็ว, สินค้ามีคุณภาพสูง, ความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่มากขึ้น, ผู้บริหารระดับสูงหรือผู้ประกอบการมีความรู้ในตลาดต่างประเทศและเครือข่ายหรือพันธมิตรทางการค้าต่างประเทศ เป็นต้น จะเห็นได้ว่าหัวข้อเรื่องมีความทันสมัยและมีประเด็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับมุมมองของกระบวนการที่นำบริษัทก้าวข้ามสู่สากล เริ่มจากการขายผลิตภัณฑ์และสร้างตลาดภายในประเทศ (Domestic), การส่งออก (Export), การตลาดระหว่างประเทศ (International), การตลาดข้ามชาติ (Multinational) และการตลาดทั่วโลก (Global) โดยมีการดำเนินงานอย่างเป็นขั้นเป็นตอนนั้น

นอกจากนี้ บริษัท Born Global ยังมีความแตกต่างอย่างชัดเจนโดยเริ่มตั้งแต่การก่อตั้งบริษัทจนไปถึงการใช้กลยุทธ์ในการขยายผลิตภัณฑ์ไปยังนานาประเทศถือเป็นยุทธวิธีที่สวนทางกับแนวคิดหรือทฤษฎีแบบดั้งเดิมและยังทั้งความท้าทายให้นักวิจัยได้ศึกษาและค้นหาตัวแปรใหม่เพื่อนำมาเปรียบเทียบข้อแตกต่างหรือนำผลที่ได้รับมาสนับสนุนผลงานวิจัยในอนาคตได้ เหมาะอย่างยิ่งสำหรับผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมของประเทศไทยได้นำหลักการของ Born Global มาประยุกต์ใช้กับธุรกิจของตน ส่วนภาครัฐก็คอยช่วยสนับสนุนและส่งเสริมการลงทุนไทยในต่างประเทศ ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (ฉบับที่ 12) เพื่อเป็นการสร้างเสถียรภาพการส่งออกให้มั่นคงและยั่งยืนต่อไป